

Anmeldelser

URS N. GLUTZ VON BLOTZHEIM (udgiver), KURT M. BAUER og U.N. GLUTZ VON BLOTZHEIM (bearbejdere): Handbuch der Vögel Mitteleuropas. Band 2 (Anseriformes, 1. Teil). – Frankfurt am Main 1968 (536 pp., 76 tekstfig., 5 farvetavler). Pris: 161,90 kr. Samme: Handbuch der Vögel Mitteleuropas. Band 3 (Anseriformes, 2. Teil). – Sammesteds 1969 (504 pp., 78 tekstfig., 1 farvetavle). Pris: 161,90 kr.

Første bind af dette storværk anmeldtes i D.O.F.T. 1966, 60: 203-204, og der gaves her udtryk for den forventning, man nærede til dette værk, og hvorledes det første bind i høj grad indfriele løfterne. Nu er de to følgende bind udkommet, omhandlende hele andefuglegruppen, og det kan straks siges, at disse bind fuldtud står mål med det første. Her findes det samme enorme materiale behandlet med overlegen sagkundskab, den samme fremragende beskrivelse af samtlige arters livsforhold og af deres fældning og dragtskifte, der jo netop hos andefuglene er særlig kompliceret. Da der i Mellemeuropa er truffet 53 arter af andefugle, og disse er behandlet på over 1000 sider, på hvilket meget af stoffet endog er skrevet med petit, får man et indtryk af den overordentlige fylde af kendsgerninger, som her finder omtale. Behandlingen af de enkelte arter er inddelt i særlige afsnit, som man let finder sig til rette i. Som et eksempel skal nævnes Gråanden, hvis beskrivelse nærmest må betragtes som en monografi over denne velkendte fugl. Først er omtalt artens udbredelse og dens racedannelse (1 side), dernæst feltkendetegn ($\frac{1}{2}$ side) og dragtbeskrivelse (4 s.), stemme ($\frac{1}{2}$ s.), yngleområde samt forekomst i Mellemeuropa ($1\frac{1}{2}$ s.), vandringer ($6\frac{1}{2}$ s.), ringfund (4 s.), biotop (1 s.), bestandtæthed ($\frac{1}{2}$ s.), forplantning, derunder rede, æg, yngletider m.m. (8 s.), dødelighed, alder m.m. (6 s.), ethologi, med forskellige underafsnit (26 s.), føde (9 s.), litteratur (2 s.), altså sammenlagt omkring 75 sider, herunder mange oplysende tabeller og illustrationer.

De mange tekstfigurer, af hvilke en del er originale, gengiver udbredelse på over-skuelige kort, genfangster af ringmærkede fugle også på landkort, forskellige fjertyper, adfærdsnormer og meget andet, som belyser

og uddyber meddelelserne i teksten. Nævnes må også de smukke, men meget få, farvetavler, af hvilke især skal fremhæves de to tavler af dun og bugfjer hos forskellige andearter, der er af god nytte ved fund af reder. Som allerede fremhævet i omtalen af bind 1, er der ingen figurer af selve fuglene, men værket skal jo heller ikke bruges til almindelig bestemmelse af fugle; til dette formål findes jo adskillige andre bøger.

Det ville være nærliggende at spørge, om der i dette værk, der indeholder en så kompakt fylde af viden og i og for sig prætenderer at omfatte vort samlede kendskab om de mellemeuropæiske fugle, ikke var fejl, udeladelser eller misforståelser. Jeg kan kun afsløre den forbausende kendsgerning, at jeg selv ved nøje, kritisk gennemlæsning praktisk talt ikke har kunnet finde sådanne, hvilket vidner stærkt om forfatterens overlegne bemeistring af det meget store og vidt-forgrenede stof. En enkelt ting har jeg dog fundet, men det synes mig for så vidt en tilgivelig fejl. SCHIØLERS og andres påvisning af en kortvarig »første voksen dragt« hos adskillige svømmeænder (og hos Rødhovedet And beskrevet her i D.O.F.T. 1945, 39: 209-210, samt hos Troidand o.a.) er ganske negligeret, men er da også kun beskrevet på dansk. Derimod er den pågældende dragt velkendt hos Skeanden og er også med her i værket, betegnet som »I. Ruhekleid«. Derimod er Havlittens fældning, der er den mest komplicerede indenfor andefuglene – og måske overhovedet hos fuglene – fortrinligt beskrevet, på 11 sider med 5 figurer.

Prof. G. NIETHAMMER, der stod som udgiver af 1. og 2. bind har fra bind 3. trukket sig tilbage, så v. BLOTZHEIM nu står som den ansvarlige udgiver. Det er med spænding, man venter på fortsættelsen af dette ualmindelig gedigne og pålidelige værk.

F. SALOMONSEN

SVEIN HAFTORN: Norges fugler. (862 pp., 191 udbredelseskort, 48 fotogr. tavler). Universitetsforlaget, Oslo 1971. Pris kr. 233,00.

Vil man have en samlet behandling af Norges fugle, må man enten gå til R. Colletts klassiske værk fra 1921 eller til H.L. Løvenskiolds hånd-

bog fra 1947, men nu er en ny og aldeles fremragende bog om dette emne udkommet. Svein Haftorn, der er professor i zoologi ved universitetet i Trondheim, er en velkendt skikkelse i nordisk ornithologi, først og fremmest for sine undersøgelser over mejsernes ernæringsforhold (anmeldt i D.O.F.T. 1955-57 for de fire deles vedkommende, sidste gang i 1957, 51: 215).

Bogen er et smukt og stateligt værk, med en række glimrende fotografiske optagelser af mange arter og med udbredelseskort over de fleste af ynglefuglene. Arterne er opført i den nu almindelig anvendte rækkefølge, som også anvendes her i Danmark, og er behandlet på en overskuelig og konsekvent måde. Først kommer »kendetegn«, derpå følger »udbredelse, lyd og spil, forekomst i Norge, forplantning, næring, vandringer, alder«; det sidste er oplyst ved hjælp af ringmærkede fugle. Hos visse arter optræder andre rubrikker, såsom »kvantitative data, overnatning, tilholdssted, farvevariationer, kulde-ømfintlighed og andre kapitler af interesse. Oplysningerne er meget detaljerede og forsynet med tilstrækkelige litteraturhenviisninger. Størst interesse er utvivlsomt knyttet til afsnittene om udbredelsen i Norge, om forplantnings- og næringsforholdene, som er belyst fortrinsvis ved egentlige norske oplysninger.

Således fremtræder værket om norske fugle som et fortrinligt og indholdsrigt værk, som giver fremragende oplysninger om den norske fuglefauna og er samtidigt en ualmindelig smuk bog, med et godt tryk og papir, glimrende billeder og gedigen udførelse. Norge ligger hermed, i behandlingen af sin nationale fuglefauna, et hestehoved foran de andre nordiske lande, hvor værket utvivlsomt vil virke inspirerende.

F. SALOMONSEN

BERTEL BRUUN: Gyldendals store fuglebog. 516 europæiske fugle i farver, 448 udbredelseskort. På dansk ved Torben Andersen. Tegninger af ARTHUR SINGER. (322 pp., talrige tavler og tekstfig. i farver). – Gyldendal 1971. Pris kr. 148.00.

En stor, pragtfuldt illustreret bog om Europas fugle, med sit 30 x 20 cm format ikke nogen lommebog eller felthåndbog, som den lille og mere beskedne »Europas Fugle« af Peterson, Mountfort og Hollom. Forfatteren Bertel Bruun vil være dette tidsskrift vel bekendt fra flere afhandlinger i de senere år. Han er nu velmeriteret læge, bosat i Amerika, men stadig med en glødende fugleinteresse. Han har

allerede skrevet amerikanske fuglebøger og udgav i 1969 bogen »British and European Birds in Colour«, af hvilken dette værk er en dansk udgave. Foruden formatet og det smukke papir, der gør bogen uegnet som felthåndbog, er billederne, af Arthur Singer, så smukke og så godt reproducerede, at man forstår at værket først og fremmest er beregnet som opslagsbog i hjemmet, hvor man kan glæde sig over de fugle, som man i forvejen har oplevet i naturen. Indholdet er for så vidt også beregnet på dette, med lange beskrivende afsnit om de enkelte familier, hvor alt vigtigt er medtaget, og med Singers fremragende billeder indstrøet i teksten, ledsaget af korte feltbiologiske kendetegn. Udbredelsen for de enkelte arter er samlet på en række af ialt 448 småkort bag i bogen, fortrinligt udarbejdet med forskellige farver og med pile angivende trækretning og andre enkeltheder. Kort sagt er Bertel Bruuns værk en forbilliget håndbog, vel gennemarbejdet, overlegent skrevet, uden fejl, til udelt glæde for alle interesserede i Europas fugle.

F. SALOMONSEN

RICHARD FITTER, JOHN PARSLAW & HERMANN HEINZEL: Fuglene i Europa, Nordafrika og Mellemøsten. På dansk ved A. Holm Joensen og N.O. Preuss. 320 pp., gennemillustreret og med talrige kort. G.E.C. Gad 1972. Pris indb. kr. 57,50; uindb. kr. 46,00.

Denne felthåndbog betegner en udvidelse af den klassiske »Peterson«, idet den også omtaler arterne i Nordafrika og Mellemøsten. Dette er både en fordel og en ulempe, da teksten til hver enkelt art af pladshensyn nødvendigvis må blive så kortfattet, at dens nytte til tider er tvivlsom. Bogens format og udstyr svarer i øvrigt nogenlunde til den få år gamle BRUUN & SINGER, med dens talrige farvetavler og udbredelseskort, der angiver både sommer- og vinterudbredelse.

Den danske udgave af bogen er udkommet kun ca. et halvt år efter den engelske originaludgave, hvad man desværre kan beklage, idet oversættelsen bærer alt for tydeligt præg af at være et hastværksarbejde, men meget af miseren skyldes sikkert forfatterne. Påstanden skal kort dokumenteres med nogle eksempler: Under Kortløbet Spurvehøg er der således uoverensstemmelse mellem tavle og tekst, der siger, at hannens underside er gråstribet, mens fig. viser en rødstribet han. Rovfugle-afsnittet er i det hele taget svagt (som i mange

andre felthåndbøger), f.eks. fremgår det af farvetavlen vedr. Steppeørn, at den russiske race er mørk mens den nordafrikanske er lys, men der står intet om, at den afbildede russiske er en adult og den nordafrikanske en juv.. Tavlen på p. 88 er til mere skade end gavn. Under Stor Skrigeørn nævnes den »mørke race af Steppeørn«; hvad menes hermed? Den østlige race af Aftenfalk burde slet ikke have været behandlet i denne bog. Steppehøgens vinge-tegning er forkert o.s.v. (kommentarerne vedr. rovfuglene meddelt af Bent Pors Nielsen).

Audouinsmågen har fået rød næbspids, den skulle have været gul, og Tyndnæbbet Måge har fået røde ben mens teksten nævner gule ben. Hos Gul Vipstjert er afbildet en »hvid fase« (der bl.a. har ynglet i England), den omtales slet ikke i teksten. »Sortbrystet Sanger« har intet kort og der siges intet om, hvor den forekommer; den burde hedde Cypersanger, og i øvrigt er der også her uoverensstemmelse mellem billede og tekst. Hos Gransanger er racen *tristis* nævnt men ikke afbildet, til gengæld er den kanariske form afbildet men ikke nævnt. Hos stenpikkerne er der igen uoverensstemmelse mellem tekst og billede, jvf. f.eks. p. 246 og 247. Den vestlige Trænat-tergal har ifølge teksten rødbrun underside, skulle have været overside.

Det leder naturligt tanken hen på sjusket korrekturlæsning, som når f.eks. tavlen vedr. vandhøns bærer overskriften »Hønsefugle«! Under omtalen af Natuglen siges, at de netop udflyjende unger har en »tikkelyd«; der skulle nok have stået tiggelyd. For resten bruges der forbavsende meget af den sparsomme plads til beskrivelse af stemmer. Den østlige Grågås hedder *rubrirostris* og ikke *rubirostris*. Skrigeørnene omtales som »Skrigørn« o.s.v., o.s.v.

De danske navne er et problematisk spørgsmål. Stormfuglen *Pterodroma mollis* bliver med en underlig blanding af oversættelse fra engelsk og latin til »Blød Petrel«! Stenpikkeren *Oenanthe lugens* kaldes Sort Stenpikker, hvilket er direkte misvisende i sammenligning med andre arter, jvf. *Oenanthe leucopyga*, der kaldes Broget Stenpikker. Sangeren *Phylloscopus nitidus* kaldes Grøn Sanger på trods af, at dette navn tidligere brugtes om vor hjemlige Skovsanger; navnet Kaukasisk Sanger (jvf. Bruun & Singer) er bedre. Navnet Palmesanger for *Prinia gracilis* er meget uheldigt, da arten altid færdes i lav vegetation. Gultoppet Solfugl for *Nectarinia osea* er ligeledes dårligt (måske en oversættelse af Yellow-tufted Sunbird).

Disse eksempler rejser spørgsmålet, om ikke D.O.F. burde nedsætte en komite til standardi-

sering af den fremtidige navngivning af ikke-danske, eksotiske fugle, der efterhånden optræder i stigende grad i den danske ornithologiske litteratur. Lad os få rene linjer i denne sag.

På trods af ovennævnte anker fortjener forlaget og oversætterne ros for det hurtige initiativ til at bringe bogen på markedet, men forff., bearbejdere og læsere havde nok været bedre tjent med en knap så hastig oversættelse til fordel for en mere gennemgribende og kritisk bearbejdelse, en bedre korrekturlæsning, samt nogle oplysninger om gode fugle-lokaliteter indenfor det store område, bogen behandler. En litteraturliste savnes også.

J.A. GUILDAL

DAVID & W.M. BANNERMAN: Handbook of the Birds of Cyprus and Migrants of the Middle East. XV + 237 pp., 27 farvetavler + 1 kort. Oliver & Boyd, Edinburgh, 1971. Pris kr. 70,50,

Endnu en bog fra D. & W.M. Bannerman's flittige hænder, denne gang dog mindre voluminøs. Det er en forkortet udgave af deres forrige »Birds of Cyprus« (1958), men langt mere »up to date«. Bogen omtaler alle de på Cypern forekommende arter i mere korrekte vendinger end i første bog.

På typisk Bannerman'sk vis behandles arterne med indgående beskrivelse (der næppe kan bruges til feltbrug), deres status på Cypern, ynglefuglenes biologi som den er på Cypern (hvis den kendes), med bemærkninger om yngletid, redebygning, æg m.v. For adskillige fugles vedkommende også med angivelse af ynglelokaliteter. For flertallet af fuglenes vedkommende står der mindre om deres forekomst på Cypern end f.eks. om deres udseende, men til gengæld får læseren et ret korrekt og fejlfrit billede af deres forekomst som træk- og vintergæst. Dette skyldes først og fremmest de mange oplysninger Cyperns Ornithologiske Forening har stillet til rådighed for Bannerman.

Bogen indeholder 27 farvetavler af 184 forskellige fugle, mange udmærkede sort-hvide tegninger samt nogle træsnit af fugle. 14 af tavlerne er hentet fra Bannerman's første bog, og de er virkelig smukke. De er malet af D.M. Henry, meget fine i detaljerne og en pyrd for bogen. De 14 nye tavler er malet af C.E. Talbot Kelly, og gennemgående fortrinlige. Der er dog småfejl at finde hos nogle arter, og f.eks.

Steppevåge, Aftenfalk hun, Slagfalk, Nattergal og Brilllesanger er mere eller mindre forkerte i farverne.

Bannerman's bog er ikke uden fejl, men de er fåtallige. Således mangler det eneste efterårsfund af Hvidskægget Sanger, vinter- iagttagelserne af Ruppel's Sanger, et fund af Palmedue samt af Hvidhalset Fluesnapper, racen *semitorquata*. Man kunne også have ønsket sig et bedre engelsk navn for Ørkenpræstekrave (Greater Sand Plover), der kaldes Geoffroy's Sand Plover! Bogtitlen er misvisende, idet den ikke beskæftiger sig med arter truffet udenfor Cypren, i nabolandene. Den omtaler kun trækket i Mellemøsten meget periferisk.

Som bog over Cyprens fugle er den værd at anbefale til den, der rejser til Cypren. Mange af de gode lokaliteter, der er nævnt, kan findes på kortet bagest i bogen. Prisen er lige høj nok, sikkert en følge af de mange smukke farvetavler.

STEEN CHRISTENSEN

CHR. ERARD & R. D. ETCHECOPAR: Contribution a l'étude des oiseaux d'Iran. Memoires du Muséum National d'Histoire Naturelle 1970, nouv. ser. (A), tome LXVI. (146 pp., 6 kort og 6 fotogr. tavler).

Etchecopar, som især vil være kendt for sine fortrinlige håndbøger over Nordafrikas og Mellemøstens fugle, har sammen med Erard foretaget en ornithologisk rejse gennem hele Iran i 1967 og beretter her om iagttagelserne og om det indsamlede materiale. Der indledes med en beskrivelse af landet, ledsaget af gode kort, dernæst af klimaet, vegetationen og fuglenes zoogeografi. I den omhyggelige og stort anlagte oversigt er der også et afsnit om avifaunaens opdagelseshistorie, hvor især englænderen Blanford og russeren Zarudny har gjort sig fortjent, men forfatterne har dog fra nyeste tid også nævnt danske ornithologer, nemlig Paludan, der undersøgte Zagros Bjergene, og Pors Nielsen, der i 1967 og 1969 her i tidsskriftet har fortalt om sine resultater i Iran. Rejsens hovedresultat er en over 100 sider lang gennemgang af de iagttagne og indsamlede fugle, med faunistiske, økologiske og morfologiske oplysninger. Der er til slut en oversigt over de i Iran konstaterede ynglefugle, som ikke blev truffet på rejsen, således at man i dette værk har en komplet og detaljeret gennemgang af samtlige iranske fugle med en udtømmende literaturliste.

F. SALOMONSEN

KARL-EDUARD LINSEMAIR: Hvorfor synger fuglene? På dansk ved Helge Bryndum, Gyldendals Kubusbøger. Efter den tyske »Wie die Alten sungen ... Warum singen Vögel?«, 1968.

I en række kapitler gives grundig besked om mangfoldige sider af studiet af fuglenes sang. Der er stadige henvisninger til forskellige forskeres arbejder, dog uden henvisning til litteratur. Til indledning gennemgås en række definitioner af akustisk og adfærdsmæssig art og bogen afsluttes med et kort register.

Hovedafsnittene omhandler fugleøret og analyseteknik, forskellige typer af sang og fuglesangens biologiske betydning. Også problemet medfødt og tillært i sangen behandles udførligt, bl.a. med eksempler fra forfatterens egne forsøg. Til belysning af sangens udformning gengives en del sonagrammer eller som de her kaldes: klangspektrogrammer hentet fra forskellige forfattere – navnlig Thielcke.

Bogen er en nem lille håndbog med stoffet ført à jour på letlæselig måde, en udmærket indføring i et emne, som mange fugleinteresserede har brug for at vide mere om.

Bogen omtaler også den »babyloniske sprogforvirring« indenfor læren om fuglestemmer, men forvirringen øges i nogen grad med ord overført fra andre emnekredse end fysikkens og musikens, fx. »element« (eller »stavelse«) som »en sammenhængende del af sangen« ... kaldes en »torso«, hvis det synges isoleret. Oversætteren har forsøgt sig med nye danske betegnelser især for de forskellige sangtyper: trussel-, lokke-, kurtise-, anvisnings-, redebygnings-, ruge- og ægteskabs-sang, ikke alle lige gode, men dog gennem deres afgrænsning brugbare. POUL BONDESEN

S. BAYLISS SMITH: Wild Wings to the Northlands. A Bird-watcher's Spring Journey from the Mediterranean to the Arctic Sea. (208 pp., 12 fotogr. tavler). Witherby, London, 1970. Pris: 30 sh.

En livligt skrevet ornithologisk rejsebog, som fortæller om forfatterens ekskursion om foråret fra Middelhavet mod nord til Nordfinland, noget i stil med Alan Davidsons bog »A Bird Watcher in Scandinavia« (anmeldt i D.O.F.T. 1954, 48: 245), som Smith da også kender og er påvirket af. Bogen skal fremdrages her, da Smith også har besøgt Danmark og skriver begejstret og sympatisk om fuglene, men også om befolkningen, gamle bygninger, o.s.v., i Ribe og videre langs vestkysten. Som fuglelo-

kaliteter synes han Vejlerne og Agger Tange var de mest udbyttegivende. Det er ganske interessant, at han har truffet den kendte albini-stiske Strandskade, med den storkelignende fjerdragt, på Agger Tange, idet den vil være en god bekendt af enhver ornitholog, som har været på disse kanter i yngletiden.

F. SALOMONSEN

L. FERDINAND: *Større danske fuglelokaliteter. 1. del.* (223 pp.) – Udgivet af Dansk Ornithologisk Forening under medvirken af Statens naturfrednings- og landskabskonsulent, København 1971. Pris: 85 kr.

Allerede bogens undertitel »En landsdækkende undersøgelse af 669 lokaliteters fugleliv i årene 1960-69 og deres beskyttelsesvilkår« understreger, hvad den primære hensigt har været. Hele beskyttelsesproblematikken og fredningen i særdeleshed ligger som bekendt Lorenz Ferdinand stærkt på sinde, og det skal med det samme slås fast, at han med udgivelsen af denne bog har ydet meget væsentlige bidrag i bestræbelserne for at få så mange fuglesteder bevaret som muligt. Bogen kan og bør anvendes af de planlæggende myndigheder som et kildemateriale, hvori der kan indhentes oplysninger om bevaringsværdige naturlokaliteter indenfor en bestemt egn.

Bogens opbygning er fornuftig, og man finder relativt nemt den lokalitet, man søger oplysninger om. Hovedafsnittet er delt op efter de nye storamter, og ved hvert amts begyndelse er der på et kort indtegnet de behandlede lokaliteter. Derefter følger lidt alment om landskabet og fuglelivet i amtet samt forskellige ekskursionsforslag. Omtalen af de enkelte lokaliteter er naturligvis det vigtigste. Størrelsen og i de fleste tilfælde ejerforholdene er anført, ligesom der også er gjort rede for eventuelle fredningsforhold eller trusler i form af forurening, afvanding, opdyrkning, sommerhusbebyggelse m.m. Der er endvidere bragt en liste over de fuglearter, der kendetegner og har betydning for lokaliteten. Hvad angår de tal, som er anført ved hver art, og som udtrykker antallet af par for ynglefuglene eller antal rastende individer for trækfuglene, må der nødvendigvis tages megen forbehold. Dels er materialet indsamlet over en årrække, og dels har den anvendte optællingsmetodik ikke været den samme, ligesom oplysnerne (for langt den største parts vedkommende medlemmer af Dansk Ornithologisk Forening) ganske naturligt har vidt forskellig erfaring i faget. En virkelig god ting er, at der efter hvert amtsafsnit er en liste over al relevant fuglelitteratur, der omhandler det pågældende amt.

I nogle indledende kapitler skriver forfatteren bl.a. om fuglenes forekomst i landskabet, samspillet af de faktorer, der bestemmer fuglenes fordeling, optællinger af fugle, samt definerer hvad en fuglelokalitet er. Endelig er naturligvis hele materialets bearbejdelse beskrevet, og den kodificering, der er anvendt under omtalen af de enkelte lokaliteter, er uddybet nærmere. En del af disse indledende kapitlers afsnit kunne måske med fordel være udeladt, idet det i nogle tilfælde er svært at se sammenhængen, ligesom der enkelte steder drages direkte forkerte slutninger. I en liste over de arter, der er medtaget i lokalitetsbeskrivelserne anføres det også, at bl.a. Fjordterne, Stormmåge og Mosehornugle er indikatorarter, hvilket ikke kan siges om disse 3 arter.

Der er foretaget en form for bonitering af de enkelte lokaliteter, idet områdets ornithologiske værdi er forklaret og bestemt på basis af de arter og det antal fugle, der yngler eller raster i området. De kriterier, der ligger til grund for denne inddeling, er opstillet i et skema bagest i bogen, hvor man kan se, hvilke arter og i hvilket antal, de skal findes, for at lokaliteten kan betegnes henholdsvis ekstraordinær god, meget god eller god. Det må have været særdeles svært at lave denne inddeling, men den virker overskuelig og rigtig, selv om det dog er svært at se, hvorfor tilstedeværelse af ynglende Skærpiber på en lokalitet er anført som værende af ringere betydning end forekomst af Svartbag.

Det må konkluderes, at Lorenz Ferdinand med »Større danske fuglelokaliteter« til fulde har nået det, han i et indledende afsnit nævner: »Hovedformålet med dette arbejde har været at vise, hvor vi har de bedste fuglesteder«. Han har i det kæmpearbejde, det har været at samle og bearbejde alle oplysningerne, vist betydeligt mere end dette, og det er med stor forventning, at vi ser hen til udgivelsen af 2. del, der, som det nævnes flere steder, vil indeholde flere økologiske tolkninger og være af mindre deskriptiv karakter.

TOMMY DYBBRO

OLIVER L. AUSTIN: *Families of Birds. Illustreret af ARTHUR SINGER.* (200 pp., talrige tekstfig. i farver). Golden Press, New York 1971. Pris \$ 1,95.

Den lille, kun 15 cm høje, meget billige håndbog, der på hver side er forsynet med pragtfulde farvebilleder af fugle, udarbejdet af den bekendte Arthur Singer, giver en yderst kortfattet oversigt over fuglenes klassifikation,

med omtale og figurer af de ialt 208 familier indenfor 34 ordener af de nulevende fugle. Også de vigtigste fossile former er nævnt og flere afbildet. Beskrivelserne af de enkelte grupper tager især sigte på fuglenes ydre samt deres levevis og er holdt i meget populære vendinger. For enhver, som interesserer sig for hele verdens brogede fugleverden og ikke blot nøjes med den danske eller nordiske, er her den helt rigtige håndbog for en indføring i emnet.

F. SALOMONSEN

NIKO TINBERGEN and HUGH FALKUS: *Signals for Survival. With drawings by Eric Ennion.* (80 pp., mange tekstfotos og farvetegninger). Clarendon Press, Oxford, 1970. Pris: 40 sh.

Denne bog, der er baseret på Tinbergens film af samme navn, som fik Italia Prisen 1969 for TV dokumentarfilm, er en samling meget smukke fotografier og farvebilleder (af Eric Ennion) visende Sildemågens liv på ynglepladsen, fra ankomsten om foråret til afrejsen, når ungerne kan flyve. Særlig vægt er lagt på mågernes »sprog«, d.v.s. deres ceremonier og lydssignaler overfor andre individer. Bogen er underholdende og giver et godt billede af denne side af Sildemågens ethologi, men indeholder på den anden side næppe mere end Tinbergens bekendte værk om den nærbeslægtede Sølvmåge, »The Herring Gull's World« fra 1953.

F. SALOMONSEN

RONALD PEARSON: *The Avian Brain.* (658 pp., 140 figurer, heraf enkelte fotografier). – Academic Press, London & New York 1972. Pris £10.00.

658 sider om fuglehjernen. De fleste om anatomi og fysiologi. Der er dog også kapitler om ting, der har relation til fuglenes adfærd, nemlig om synet og hørelsen. Som et kuriosum kan nævnes, at forfatteren i et afsluttende kapitel behandler fuglenes intelligens, som man

kan få et begreb om ved at måle storhjernenes størrelse i forhold til resten af hjernen. Papegøjer kommer ind som nummer 1, spurvefugle – især kragefugle – ligger også højt, mens duer og især hønsefugle ligger lavt. Bogen kan lånes gennem Universitetsbiblioteket.

JAN DYCK

PREBEN BANG og PREBEN DAHLSTRØM: *Dyrespor.* 240 pp. gennemillustreret. G.E.C. Gad 1972. Pris hft. kr. 57,00; indb. kr. 69,00.

Atter har en felthåndbog set dagens lys. En praktisk opdelt, overskuelig og rigt illustreret håndbog, der gennemgår europæiske pattedyrs og fugles markeringer i naturen, opdelt i direkte spor, ædespor, koglebehandling, behandling af nødder og anden frugt, ekskrementer og gylp. Teksten om enkeltemnerne er udførlig og rigt suppleret med tegninger og fotografier i sort-hvid og farver. Godt at have alle disse ting samlet under ét. Beklageligt med den manglende respekt for tidligere arbejder fra såvel skandinavisk som engelsk sproget litteratur, her gengivet uden kildeangivelser.

OLE GEERTZ-HANSEN

– desuden modtaget:

JOHN LEIGH-PEMBERTON: *Fugle ved kysten* (52 pp.). På dansk ved Asgeir Einarsson. – Værd at vide-bøgerne, Gjellerup 1972.

HUMPHREY M. DOBINSON og ASGER DRAGSHOLT: 4 hefter i Gjellerups trekantserie: Blåmejsen, Rødhalsen, Gråspurven og Landsvalen, hver på 16 pp. – Gjellerup 1972.

The Oxford Book of Birds, Pocket Edition. Illustrated by DONALD WATSON, text by BRUCE CAMPBELL. – Oxford University Press 1972. Pris £ 1.35.

NIELS R. NØRGAARD: *Fra Jagthyttten ved Tannis Bugt.* Illustreret af Leif Ragn Jensen. 112 pp. – Spektrum 1972. Pris kr. 36,00.